

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Adunare plenară)

27 noiembrie 2012 *

Cuprins

I – Cadrul juridic	4
A – Decizia 2011/199.....	4
B – Tratatul MES	5
II – Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare	8
III – Cu privire la întrebările preliminare	10
A – Cu privire la prima întrebare	10
1. Cu privire la competența Curții	10
2. Cu privire la admisibilitate	11
3. Cu privire la fond	12
a) Cu privire la problema dacă revizuirea Tratatului FUE se referă numai la dispozițiile celei de a treia părți din tratatul menționat	12
b) Cu privire la problema dacă revizuirea Tratatului FUE extinde competențele atribuite Uniunii prin tratate	15
B – Cu privire la a doua întrebare	15
1. Cu privire la competența Curții	16
2. Cu privire la admisibilitate	16
3. Cu privire la fond	17
a) Cu privire la interpretarea dispozițiilor referitoare la competența exclusivă a Uniunii ..	17
i) Cu privire la interpretarea articolului 3 alineatul (1) litera (c) TFUE și a articolului 127 TFUE	17

* Limba de procedură: engleza.

ii) Cu privire la interpretarea articolului 3 alineatul (2) TFUE	18
b) Cu privire la interpretarea diferitor dispoziții din Tratatul FUE referitoare la politica economică	19
i) Cu privire la interpretarea articolului 2 alineatul (3) TFUE și a articolelor 119 TFUE-121 TFUE și 126 TFUE	19
ii) Cu privire la interpretarea articolului 122 TFUE	20
iii) Cu privire la interpretarea articolului 123 TFUE	21
iv) Cu privire la interpretarea articolului 125 TFUE	21
c) Cu privire la interpretarea articolului 4 alineatul (3) TUE	24
d) Cu privire la interpretarea articolului 13 TUE	24
i) Cu privire la rolul atribuit Comisiei și BCE	24
ii) Cu privire la rolul atribuit Curții	26
e) Cu privire la interpretarea principiului general al protecției jurisdicționale efective ...	26
C – Cu privire la a treia întrebare	27
IV – Cu privire la cheltuielile de judecată	27

„Mecanism de stabilitate pentru statele membre a căror monedă este euro — Decizia 2011/199/UE — Modificare a articolului 136 TFUE — Validitate — Articolul 48 alineatul (6) TUE — Procedură de revizuire simplificată — Tratatul MES — Politică economică și monetară — Competența statelor membre”

În cauza C-370/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Supreme Court (Irlanda), prin decizia din 31 iulie 2012, primită de Curte la 3 august 2012, în procedura

Thomas Pringle

împotriva

Government of Ireland,

Ireland,

The Attorney General,

CURTEA (Adunare plenară),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnul K. Lenaerts (raportor), vicepreședinte, domnul A. Tizzano, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Rosas, G. Arestis, J. Malenovský, doamna M. Berger și domnul E. Jarašiūnas, președinți de cameră, domnii E. Juhász, A. Borg Barthet, U. Lõhmus, E. Levits, A. Ó Caoimh, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, doamna C. Toader, domnii J.-J. Kasel, M. Safjan, D. Šváby, doamna A. Prechal, domnii C. G. Fernlund, J. L. da Cruz Vilaça și C. Vajda, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul T. Millett, grefier adjunct,

având în vedere decizia președintelui Curții din 4 octombrie 2012 de judecare a cauzei potrivit procedurii accelerate, conform articolului 23a din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și articolului 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 23 octombrie 2012,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Pringle, de J. Rogers și de P. Callan, Senior Counsel, precum și de R. Budd și de J. Tomkin, Barristers-at-Law, mandatați de J. Noonan, solicitor;
- pentru Irlanda, de E. Creedon, în calitate de agent, asistată de M. Cush și de S. Murphy, Senior Counsel, precum și de N. Travers și de C. Donnelly, Barristers-at-Law;
- pentru guvernul belgian, de T. Materne și de J.-C. Halleux, precum și de C. Pochet, în calitate de agenți;
- pentru guvernul german, de T. Henze și de J. Möller, în calitate de agenți;
- pentru guvernul elen, de A. Samoni-Rantou, precum și de G. Karipsiades și de K. Boskovits, în calitate de agenți;
- pentru guvernul spaniol, de N. Díaz Abad, în calitate de agent;
- pentru guvernul francez, de E. Belliard, precum și de G. de Bergues și de E. Ranaivoson, în calitate de agenți;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de S. Fiorentino, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul cipriot, de D. Lysandrou și de N. Kyriakou, în calitate de agenți;
- pentru guvernul olandez, de C. Wissels și de M. Bulterman, în calitate de agenți;
- pentru guvernul austriac, de G. Hesse, în calitate de agent;
- pentru guvernul slovac, de B. Ricziová, în calitate de agent;
- pentru guvernul Regatului Unit, de E. Jenkinson, în calitate de agent, asistată de A. Dashwood, QC;
- pentru Parlamentul European, de A. Neergaard și de R. Crowe, în calitate de agenți;

- pentru Consiliul European, de H. Legal, de G. Maganza și de A. de Gregorio Merino, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de J.-P. Keppenne, de L. Romero Requena și de B. Smulders, în calitate de agenți,

după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește, pe de o parte, validitatea Deciziei 2011/199/UE a Consiliului European din 25 martie 2011 de modificare a articolului 136 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene cu privire la un mecanism de stabilitate pentru statele membre a căror monedă este euro (JO L 91, p. 1) și, pe de altă parte, interpretarea articolelor 2 TUE, 3 TUE, a articolului 4 alineatul (3) TUE, a articolului 13 TUE, a articolului 2 alineatul (3) TFUE, a articolului 3 alineatul (1) litera (c) și alineatul (2) TFUE, a articolelor 119 TFUE-123 TFUE și 125 TFUE-127 TFUE, precum și a principiilor generale ale protecției jurisdicționale efective și securității juridice.
- 2 Această cerere a fost prezentată în cadrul unui apel formulat împotriva unei hotărâri a High Court (Irlanda) de domnul Pringle, parlamentar irlandez, împotriva Government of Ireland, Ireland și Attorney General și având ca obiect constatarea, pe de o parte, că amendamentul adus articolului 136 TFUE prin articolul 1 din Decizia 2011/199 constituie o modificare nelegală a Tratatului FUE și, pe de altă parte, că, ratificând, aprobând sau acceptând Tratatul de instituire a mecanismului european de stabilitate între Regatul Belgiei, Republica Federală Germania, Republica Estonia, Irlanda, Republica Elenă, Regatul Spaniei, Republica Franceză, Republica Italiană, Republica Cipru, Marele Ducat al Luxemburgului, Malta, Regatul Țărilor de Jos, Republica Austria, Republica Portugheză, Republica Slovenia, Republica Slovacă și Republica Finlanda, încheiat la Bruxelles la 2 februarie 2012 (denumit în continuare „Tratatul MES”), Irlanda și-ar asuma obligații incompatibile cu tratatele pe care se întemeiază Uniunea Europeană.

I – Cadrul juridic

A – Decizia 2011/199

- 3 La 16 decembrie 2010, guvernul belgian a prezentat, conform articolului 48 alineatul (6) primul paragraf TUE, un proiect având ca obiect revizuirea articolului 136 TFUE, care consta în adăugarea alineatului (3) la acest articol.
- 4 Parlamentul European, Comisia Europeană și Banca Centrală Europeană (BCE) au emis un aviz cu privire la proiect la 23 martie, la 15 februarie și, respectiv, la 17 martie 2011. Decizia 2011/199 a fost adoptată la 25 martie 2011.
- 5 Potrivit considerentelor (2), (4) și (5) ale deciziei menționate:
„(2) Cu ocazia reuniunii Consiliului European din 28 și 29 octombrie 2010, șefii de stat sau de guvern au convenit cu privire la necesitatea instituirii de către statele membre a unui mecanism permanent de criză pentru a garanta stabilitatea financiară a zonei euro în ansamblu și au invitat președintele Consiliului European să întreprindă consultări cu membrii Consiliului European cu privire la o modificare restrânsă a tratatului, necesară în acest sens.

[...]

- (4) Mecanismul de stabilitate va oferi instrumentul necesar pentru abordarea unor astfel de cazuri de risc la adresa stabilității financiare a zonei euro în ansamblu, astfel cum au fost experimentate în 2010, și, prin urmare, va contribui la menținerea stabilității economice și financiare a Uniunii înseși. În cadrul reuniunii sale din 16 și 17 decembrie 2010, Consiliul European a convenit că, întrucât acest mecanism este destinat să garanteze stabilitatea financiară a zonei euro în ansamblu, articolul 122 alineatul (2) din [Tratatul FUE] nu va mai fi necesar în acest scop. Prin urmare, șefii de stat sau de guvern au convenit că acesta nu ar mai trebui să fie utilizat în acest scop.
- (5) La 16 decembrie 2010, Consiliul European a decis, în conformitate cu articolul 48 alineatul (6) al doilea paragraf din TUE, să consulte Parlamentul European și Comisia cu privire la propunerea respectivă. De asemenea, acesta a decis să consulte [BCE]. [...]

6 Articolul 1 din Decizia 2011/199 prevede:

„La articolul 136 din Tratatul [FUE] se introduce un alineat cu următorul text:

«(3) Statele membre a căror monedă este euro pot institui un mecanism de stabilitate care urmează să fie activat în cazul în care este indispensabil, pentru a garanta stabilitatea zonei euro în ansamblu. Acordarea oricărei asistențe financiare necesare în temeiul mecanismului va face obiectul unei stricte condiționări.»

7 Potrivit articolului 2 din Decizia 2011/199:

„Statele membre notifică fără întârziere Secretariatului General al Consiliului finalizarea procedurilor pentru aprobarea prezentei decizii în conformitate cu normele lor constituționale.

Prezenta decizie intră în vigoare la 1 ianuarie 2013, cu condiția primirii tuturor notificărilor menționate la primul paragraf, sau, în caz contrar, în prima zi a lunii următoare celei în care s-a primit ultima notificare menționată la primul paragraf.”

B – Tratatul MES

8 Părțile contractante la Tratatul MES sunt statele membre a căror monedă este euro.

9 Considerentele (1) și (16) ale Tratatului MES au următorul cuprins:

„(1) Consiliul European a stabilit la 17 decembrie 2010 că este necesar ca statele membre din zona euro să instituie un mecanism permanent de stabilitate. Acest mecanism european de stabilitate («MES») își va asuma rolul atribuit în prezent Fondului european de stabilitate financiară («FESF») și Mecanismului european de stabilizare financiară («MESF»), furnizând, în măsura necesară, o asistență financiară statelor membre din zona euro.

[...]

(16) În conformitate cu articolul 273 [TFUE], Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă pentru a statua cu privire la orice litigiu între părțile contractante sau între acestea și MES cu privire la interpretarea și aplicarea prezentului tratat.”

10 Articolul 1 din Tratatul MES, intitulat „Instituire și membri”, prevede:

„(1) Prin intermediul prezentului tratat, părțile contractante instituie între ele o instituție financiară internațională denumită «Mecanismul european de stabilitate» (în continuare «MES»).

(2) Părțile contractante sunt membrii MES.”

11 Articolul 3 din Tratatul MES descrie scopul acestuia, care are capacitatea maximă de împrumut stabilită inițial la 500 de miliarde de euro prin articolul 39 din acest tratat, după cum urmează:

„MES are ca scop mobilizarea de resurse financiare și furnizarea, cu o condiționare strictă adaptată la instrumentul de asistență financiară ales, a unui sprijin pentru stabilitatea membrilor săi care se confruntă sau riscă să se confrunte cu probleme grave de finanțare, dacă este indispensabil pentru menținerea stabilității financiare a zonei euro în ansamblu și a statelor sale membre. În acest scop, este autorizat să obțină fonduri prin emiterea de instrumente financiare sau prin încheierea de acorduri ori de aranjamente financiare sau de alte acorduri ori aranjamente cu membrii săi, cu instituții financiare sau cu terți.”

12 Articolul 4 alineatele (1) și (3) și alineatul (4) primul paragraf din Tratatul MES prevede:

„(1) MES are un consiliu al guvernatorilor și un consiliu de administrație, precum și un director general și efectivele considerate necesare.

[...]

(3) Adoptarea unei decizii de comun acord presupune unanimitatea membrilor participanți la vot. Abținerile nu împiedică adoptarea unei decizii de comun acord.

(4) Prin derogare de la alineatul (3), se utilizează o procedură de vot de urgență atunci când atât Comisia, cât și BCE consideră că neadoptarea urgentă a unei decizii privind acordarea sau punerea în aplicare a unui sprijin financiar, astfel cum este definit la articolele 13-18, ar pune în pericol sustenabilitatea economică și financiară a zonei euro. [...]”

13 Articolul 5 alineatul (3) din Tratatul MES prevede că „[m]embrul Comisiei Europene însărcinat cu problemele economice și monetare și președintele BCE, precum și președintele Eurogrupului (dacă nu este el însuși președinte sau guvernator) pot participa la reuniunile consiliului guvernatorilor [MES] în calitate de observatori”.

14 Potrivit articolului 5 alineatul (7) litera (m) din același tratat, consiliul guvernatorilor adoptă cu majoritate calificată „orice decizie referitoare la un litigiu, conform articolului 37 alineatul (2)”.

15 Articolul 6 alineatul (2) din Tratatul MES prevede că „atât [m]embrul Comisiei Europene însărcinat cu problemele economice și monetare, cât și președintele BCE pot desemna un observator [în consiliul de administrație al MES]”.

16 Articolul 8 alineatul (5) din Tratatul MES prevede:

„Răspunderea fiecărui membru al MES este limitată, în toate cazurile, la partea de capital autorizat la prețul de emisiune. Niciun membru al MES nu este responsabil pentru obligațiile MES în considerarea calității sale de membru. [...]”

- 17 Articolul 12 din Tratatul MES definește principiile cărora le este supus sprijinul pentru stabilitate și prevede la alineatul (1):

„Dacă este indispensabil pentru a menține stabilitatea financiară a zonei euro în ansamblu și a statelor sale membre, MES poate furniza unui membru al MES un sprijin pentru stabilitate, care va face obiectul unei stricte condiționări adaptate instrumentului de asistență financiară ales. Această condiționare poate lua forma, printre altele, a unui program de ajustare macroeconomică sau a obligației de a continua respectarea condițiilor de eligibilitate prestabilite.”

- 18 Procedura de acordare a unui sprijin pentru stabilitate în favoarea unui membru al MES este descrisă la articolul 13 din tratatul menționat după cum urmează:

„(1) Un membru al MES poate adresa o cerere de sprijin pentru stabilitate președintelui consiliului guvernatorilor. Această cerere indică instrumentul sau instrumentele de asistență financiară care trebuie avute în vedere. După primirea acestei cereri, președintele consiliului guvernatorilor însărcinează Comisia Europeană, în colaborare cu BCE:

- (a) să evalueze existența unui risc pentru stabilitatea financiară a zonei euro în ansamblu sau a statelor sale membre, cu condiția ca BCE să nu fi depus deja o analiză în temeiul articolului 18 alineatul (2);
- (b) să evalueze sustenabilitatea datoriei publice. Atunci când este util și posibil, este de dorit ca această evaluare să fie efectuată în colaborare cu [Fondul Monetar Internațional (FMI)];
- (c) să evalueze necesitățile reale sau potențiale de finanțare ale membrului MES vizat.

(2) Pe baza cererii membrului MES și a evaluării prevăzute la alineatul (1), consiliul guvernatorilor poate decide acordarea, în principiu, a unui sprijin pentru stabilitatea membrului MES vizat sub forma unei facilități de asistență financiară.

(3) În cazul în care adoptă o decizie în temeiul alineatului (2), consiliul guvernatorilor însărcinează Comisia Europeană – în colaborare cu BCE și, atunci când este posibil, împreună cu FMI – să negocieze cu membrul MES vizat un protocol de acord care să definească în mod precis condiționarea de care este însoțită această facilitate de asistență financiară. Conținutul protocolului de acord ține cont de gravitatea deficiențelor care trebuie remediate și de instrumentul de asistență financiară ales. În paralel, directorul general al MES pregătește o propunere de acord privind facilitatea de asistență financiară, precizând modalitățile și condițiile financiare ale asistenței, precum și instrumentele alese, care va fi adoptată de consiliul guvernatorilor.

Protocolul de acord trebuie să fie pe deplin compatibil cu măsurile de coordonare a politicilor economice prevăzute de [Tratatul FUE], în special cu orice act de drept al Uniunii Europene, inclusiv orice aviz, avertisment, recomandare sau decizie care se adresează membrului MES vizat.

(4) Comisia Europeană semnează în numele MES protocolul de acord, în măsura în care acesta respectă condițiile prevăzute la alineatul (3) și a fost aprobat de consiliul guvernatorilor.

(5) Consiliul de administrație aprobă acordul privind facilitatea de asistență financiară care precizează aspectele financiare ale sprijinului pentru stabilitate care trebuie acordat, precum și, dacă este cazul, modalitățile de plată a primei tranșe a asistenței.

(6) MES instituie un sistem de alertă adecvat pentru a se asigura că primește în timp util orice rambursare a sumelor datorate de membrul MES în temeiul sprijinului pentru stabilitate.

(7) Comisia Europeană – în colaborare cu BCE și, atunci când este posibil, împreună cu FMI – are sarcina de a asigura respectarea condiționării de care este însoțită facilitatea de asistență financiară.”

19 MES poate acorda un sprijin unui membru al mecanismului menționat prin intermediul instrumentelor prevăzute la articolele 14-18, și anume asistența financiară sub forma unei linii de credit de precauție (articolul 14) și sub formă de împrumuturi (articolele 15 și 16), de cumpărare de titluri emise de un membru al MES pe piața primară (articolul 17) și de operațiuni pe piața secundară referitoare la titluri emise de un membru al mecanismului menționat (articolul 18).

20 Conform articolului 20 alineatul (1) din Tratatul MES, „[a]tunci când acordă un sprijin pentru stabilitate, MES urmărește să își acopere toate costurile de finanțare și de exploatare și prevede o marjă adecvată”.

21 Articolul 25 alineatul (2) din Tratatul MES prevede:

„În cazul în care un membru al MES nu plătește capitalul apelat conform articolului 9 alineatele (2) și (3), se lansează un apel de capital majorat tuturor membrilor MES pentru ca acesta să primească totalitatea capitalului necesar. Consiliul guvernatorilor decide cu privire la linia de conduită adecvată care trebuie adoptată pentru ca membrul MES vizat să își achite datoria față de MES într-un termen rezonabil. Consiliul guvernatorilor poate solicita plata de dobânzi de întârziere pentru suma datorată.”

22 În temeiul articolului 32 alineatul (2) din tratatul menționat, MES are personalitate juridică.

23 Articolul 37 din Tratatul MES, intitulat „Interpretare și soluționarea litigiilor”, prevede:

„(1) Orice problemă referitoare la interpretarea sau la aplicarea dispozițiilor prezentului tratat și ale reglementării generale a MES care ar apărea între MES și unul dintre membrii săi sau între membri ai MES este supusă consiliului de administrație pentru ca acesta să decidă.

(2) Consiliul guvernatorilor statuează cu privire la orice litigiu dintre MES și unul dintre membrii săi sau dintre membri ai MES în legătură cu interpretarea și [cu] aplicarea prezentului tratat, inclusiv orice litigiu referitor la compatibilitatea deciziilor adoptate de MES cu prezentul tratat. Pentru adoptarea unei astfel de decizii, dreptul de vot al membrului sau al membrilor consiliului guvernatorilor numiți de membrul sau de membrii vizați ai MES este suspendat, iar pragul care trebuie atins pentru adoptarea deciziei se recalculează în consecință.

(3) În cazul în care un membru al MES contestă decizia menționată la alineatul (2), litigiul este soluționat de Curtea de Justiție a Uniunii Europene. Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene are caracter obligatoriu pentru părți, care vor lua măsurile necesare pentru a se conforma acestei hotărâri într-un termen stabilit de Curte în respectiva hotărâre.”

II – Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

24 La 13 aprilie 2012, domnul Pringle a sesizat High Court cu o acțiune împotriva părților din litigiul principal, în susținerea căreia a arătat, pe de o parte, că Decizia 2011/199 nu a fost legal adoptată în raport cu procedura de revizuire simplificată prevăzută la articolul 48 alineatul (6) TUE, dat fiind că presupune o modificare a competențelor Uniunii contrară celui de al treilea paragraf al acestei dispoziții și că decizia menționată este incompatibilă cu dispozițiile Tratatelor UE și FUE referitoare la uniunea economică și monetară, precum și cu principiile generale de drept al Uniunii.

25 Pe de altă parte, domnul Pringle a susținut că Irlanda, ratificând, aprobând sau acceptând Tratatul MES, și-ar asuma obligații contrare dispozițiilor Tratatelor UE și FUE în materie de politică economică și monetară și ar aduce atingere în mod direct competenței exclusive a Uniunii în ceea ce

privește politica monetară. Prin instituirea MES, statele membre a căror monedă este euro ar crea pentru ele însele o instituție internațională autonomă și permanentă în scopul de a eluda interdicțiile și restrângerile prevăzute de Tratatul FUE în legătură cu politica economică și monetară. Pe de altă parte, Tratatul MES ar conferi instituțiilor Uniunii competențe noi și atribuții incompatibile cu cele care le sunt definite în Tratatul UE și FUE. În sfârșit, Tratatul MES ar fi incompatibil cu principiul general al protecției jurisdicționale efective, precum și cu principiul securității juridice.

- 26 Printr-o hotărâre din 17 iulie 2012, High Court a respins în întregime acțiunea domnului Pringle.
- 27 La 19 iulie 2012, domnul Pringle a formulat apel împotriva acestei hotărâri la instanța de trimitere.
- 28 În acest context, Supreme Court a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Decizia 2011/199 [...] este validă:

- având în vedere utilizarea procedurii de revizuire simplificate potrivit articolului 48 alineatul (6) TFUE și în special aspectul dacă modificarea propusă a articolului 136 TFUE implică o extindere a competențelor conferite Uniunii prin tratate?
- având în vedere conținutul modificării propuse și în special aspectul dacă aceasta implică o încălcare a tratatelor sau a principiilor generale de drept al Uniunii?

2) Având în vedere:

- articolele 2 TUE și 3 TUE și dispozițiile din partea a treia titlul VIII din Tratatul FUE și în special articolele [119 TFUE-123 TFUE] [și articolele 125 TFUE-127 TFUE];
- competența exclusivă a Uniunii în materie de politică monetară, astfel cum este prevăzută la articolul 3 alineatul (1) litera (c) TFUE, și în materie de încheiere a acordurilor internaționale care intră în domeniul de aplicare al articolului 3 alineatul (2) TFUE;
- competența Uniunii în materie de coordonare a politicii economice în conformitate cu articolul 2 alineatul (3) TFUE și cu partea a treia titlul VIII din Tratatul FUE;
- atribuțiile și funcțiile instituțiilor Uniunii în temeiul principiilor menționate la articolul 13 TUE;
- principiul cooperării loiale prevăzut la articolul 4 alineatul (3) TUE;
- principiile generale de drept al Uniunii, inclusiv în special principiul general al protecției jurisdicționale efective și dreptul la o cale de atac eficientă, astfel cum este prevăzut la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene [denumită în continuare «carta»], precum și principiul general al securității juridice,

un stat membru al Uniunii Europene a cărui monedă este euro are dreptul să încheie și să ratifice un acord internațional precum Tratatul MES?

- 3) În cazul în care se constată că Decizia [2011/199] este validă, dreptul unui stat membru de a încheia și de a ratifica un acord internațional precum Tratatul MES este condiționat de intrarea în vigoare a acestei decizii?”

III – Cu privire la întrebările preliminare

A – Cu privire la prima întrebare

- 29 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă Decizia 2011/199 este validă în măsura în care modifică articolul 136 TFUE prin introducerea în cuprinsul acestuia, în temeiul procedurii de revizuire simplificate prevăzute la articolul 48 alineatul (6) TUE, a alineatului (3) referitor la instituirea unui mecanism de stabilitate.
1. Cu privire la competența Curții
- 30 Irlanda, guvernele belgian, german, spaniol, francez, italian, cipriot, olandez, austriac și slovac, precum și Consiliul European și Comisia susțin că, pentru examinarea primei întrebări, competența Curții este limitată, chiar exclusă, din moment ce se referă la validitatea dreptului primar. Astfel, articolul 267 TFUE nu ar atribui Curții competența de a aprecia validitatea dispozițiilor tratatelor.
- 31 În această privință, trebuie amintit mai întâi că problema validității se referă la o decizie a Consiliului European. Din moment ce, pe de o parte, Consiliul European figurează printre instituțiile Uniunii Europene enumerate la articolul 13 alineatul (1) TUE și, pe de altă parte, Curtea este competentă, în temeiul articolului 267 primul paragraf litera (b) TFUE, „pentru a se pronunța, cu titlu preliminar [...] cu privire la validitatea [...] actelor adoptate de instituții”, Curtea este, în principiu, competentă pentru a examina validitatea unei decizii adoptate de Consiliul European.
- 32 În continuare, trebuie constatat că Decizia 2011/199 se referă la introducerea unei noi dispoziții de drept primar în Tratatul FUE, și anume alineatul (3) al articolului 136 TFUE.
- 33 Astfel cum a susținut Irlanda, precum și guvernele și instituțiile menționate la punctul 30 din prezenta hotărâre, este adevărat că, conform articolului 267 primul paragraf litera (a) TFUE, examinarea validității dreptului primar nu intră în competența Curții. Cu toate acestea, după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, care a introdus, alături de procedura de revizuire ordinară a Tratatului FUE, o procedură de revizuire simplificată în temeiul articolului 48 alineatul (6) TUE, se pune problema de a se stabili dacă Curtea trebuie să se asigure că statele membre, atunci când revizuiesc Tratatul FUE, prin intermediul acestei proceduri simplificate, au respectat condițiile prevăzute de această dispoziție.
- 34 În această privință, trebuie amintit că, potrivit articolului 48 alineatul (6) primul paragraf TUE, procedura de revizuire simplificată privește „revizuirea integrală sau parțială a dispozițiilor părții a treia din Tratatul [FUE] privind politicile și acțiunile interne ale Uniunii”. Al doilea paragraf al aceluiași alineat confirmă că „Consiliul European poate adopta o decizie de modificare, integrală sau parțială, a dispozițiilor părții a treia din Tratatul [FUE]”. În conformitate cu al treilea paragraf al respectivului alineat, o astfel de decizie „nu poate extinde competențele atribuite Uniunii prin tratate”.
- 35 Întrucât controlul respectării condițiilor menționate este necesar pentru a se constata dacă procedura de revizuire simplificată poate fi aplicată, este de competența Curții, în calitate de instituție care, în temeiul articolului 19 alineatul (1) primul paragraf TUE, asigură respectarea dreptului în interpretarea și aplicarea tratatelor, să examineze validitatea unei decizii a Consiliului European întemeiate pe articolul 48 alineatul (6) TUE.
- 36 În acest scop, revine Curții sarcina de a verifica, pe de o parte, că normele de procedură prevăzute la articolul 48 alineatul (6) menționat au fost respectate și, pe de altă parte, că modificările decise nu se referă decât la a treia parte din Tratatul FUE, ceea ce implică faptul că acestea nu determină nicio modificare a dispozițiilor altei părți din tratatele pe care se întemeiază Uniunea și că nu extind competențele acesteia.

- 37 Rezultă din cele ce precedă că examinarea validității Deciziei 2011/199 este de competența Curții, în raport cu condițiile prevăzute la articolul 48 alineatul (6) TUE.

2. Cu privire la admisibilitate

- 38 Irlanda arată că întrebarea preliminară este inadmisibilă din moment ce, pe de o parte, în temeiul jurisprudenței consacrate în Hotărârea din 9 martie 1994, TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, Rec., p. I-833), reclamantul din litigiul principal ar fi trebuit să introducă o acțiune directă în temeiul articolului 263 TFUE împotriva Deciziei 2011/199 în termenul de introducere a acțiunii prevăzut la al șaselea paragraf al aceluiași articol și, pe de altă parte, el ar fi trebuit, în orice caz, să introducă acțiunea privind validitatea acestei decizii la instanțele naționale într-un termen rezonabil. Or, domnul Pringle nu a introdus acțiunea în cauza principală decât la data de 13 aprilie 2012, în condițiile în care decizia menționată a fost adoptată la 25 martie 2011.
- 39 În această privință, trebuie amintit că orice parte are dreptul, în contextul unei proceduri naționale, de a invoca, în fața instanței sesizate, nevaliditatea unui act al Uniunii și de a solicita instanței menționate, care nu este competentă să constate ea însăși o astfel de nevaliditate, să se adreseze în această privință Curții prin intermediul unei întrebări preliminare (a se vedea Hotărârea din 15 februarie 2001, Nachi Europe, C-239/99, Rec., p. I-1197, punctul 35, Hotărârea din 25 iulie 2002, Unión de Pequeños Agricultores/Consiliul, C-50/00 P, Rec., p. I-6677, punctul 40, precum și Hotărârea din 29 iunie 2010, E și F, C-550/09, Rep., p. I-6213, punctul 45). Trebuie subliniat în acest scop că articolul 267 primul paragraf litera (b) TFUE nu condiționează admisibilitatea unei trimiteri preliminare efectuate în temeiul acestei dispoziții de respectarea de către o astfel de parte a unui termen înainte de expirarea căruia cauza care pune în discuție validitatea actului Uniunii vizat trebuie dedusă judecății instanței naționale competente. În absența unei reglementări a Uniunii, termenele de introducere a acțiunilor naționale sunt, astfel, determinate de normele de procedură naționale și este numai de competența instanțelor statelor membre să aprecieze respectarea lor în cadrul procedurii principale.
- 40 Or, din decizia de trimitere reiese că High Court a respins argumentul Irlandei întemeiat pe tardivitatea acțiunii introduse în fața sa și că instanța de trimitere nu a considerat necesară reexaminarea acestei chestiuni.
- 41 Cu toate acestea, trebuie să se precizeze că recunoașterea dreptului unei părți de a invoca nevaliditatea unui act al Uniunii presupune că aceasta nu dispunea de dreptul de a introduce, în temeiul articolului 263 TFUE, o acțiune directă împotriva actului menționat (a se vedea în acest sens Hotărârea TWD Textilwerke Deggendorf, citată anterior, punctul 23, Hotărârea E și F, citată anterior, punctul 46, precum și Hotărârea din 17 februarie 2011, Bolton Alimentari, C-494/09, Rep., p. I-647, punctul 22). Astfel, a admite că un justițiabil care, cu certitudine, ar fi avut calitate procesuală activă în sensul articolului 263 al patrulea paragraf TFUE împotriva unui act al Uniunii în cadrul unei acțiuni în anulare poate contesta, după expirarea termenului de introducere a acțiunii prevăzut la articolul 263 al șaselea paragraf TFUE, la instanța națională, validitatea aceluiași act ar însemna a i se recunoaște posibilitatea de a eluda caracterul definitiv pe care actul menționat îl are în privința sa după expirarea termenelor de introducere a acțiunii (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior TWD Textilwerke Deggendorf, punctele 18 și 24, E și F, punctele 46 și 48, precum și Bolton Alimentari, punctele 22 și 23).
- 42 În speță, nu reiese că ar fi fost cu certitudine admisibil ca reclamantul din litigiul principal să introducă o acțiune în anulare în temeiul articolului 263 TFUE împotriva Deciziei 2011/199.
- 43 Prin urmare, argumentația Irlandei prin care se urmărește să se constate inadmisibilitatea primei întrebări nu poate fi primită.
- 44 Rezultă din tot ceea ce precedă că prima întrebare este admisibilă.

3. Cu privire la fond

- 45 Trebuie să se examineze, pe de o parte, dacă modificarea Tratatului FUE prin Decizia 2011/199 se referă numai la dispozițiile părții a treia a Tratatului FUE și, pe de altă parte, dacă nu extinde competențele atribuite Uniunii în tratate.
- a) Cu privire la problema dacă revizuirea Tratatului FUE se referă numai la dispozițiile celei de a treia părți din tratatul menționat
- 46 Trebuie constatat că Decizia 2011/199 modifică o dispoziție din partea a treia din Tratatul FUE, și anume articolul 136 TFUE, și îndeplinește astfel din punct de vedere formal condiția prevăzută la articolul 48 alineatul (6) primul și al doilea paragraf TUE, potrivit căreia procedura de revizuire simplificată nu poate avea ca obiect decât dispoziții din această a treia parte.
- 47 Cu toate acestea, instanța de trimitere ridică problema dacă revizuirea Tratatului FUE nu afectează și dispozițiile primei părți a acestuia. În acest scop, ea urmărește să afle dacă Decizia 2011/199 aduce atingere competenței Uniunii în domeniul politicii monetare și în cel al coordonării politicilor economice ale statelor membre.
- 48 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul articolului 119 alineatul (2) TFUE, acțiunea statelor membre și a Uniunii presupune o monedă unică, euro, precum și definirea și organizarea unei politici monetare și a unei politici de schimb unice. Politica monetară a Uniunii face obiectul în special al articolului 3 alineatul (1) litera (c) TFUE și al articolelor 127 TFUE-133 TFUE.
- 49 În plus, în temeiul articolului 282 alineatul (1) TFUE, BCE și băncile centrale ale statelor membre a căror monedă este euro, care constituie Eurosistemul, conduc politica monetară a Uniunii.
- 50 Reiese din articolul 3 alineatul (1) litera (c) TFUE că Uniunea dispune de o competență exclusivă în domeniul politicii monetare pentru statele membre a căror monedă este euro.
- 51 Pe de altă parte, potrivit articolului 119 alineatul (1) TFUE, acțiunea statelor membre și a Uniunii presupune instituirea unei politici economice întemeiate pe strânsa coordonare a politicilor economice ale statelor membre, pe piața internă și pe definirea obiectivelor comune și conduse în conformitate cu principiul unei economii de piață deschise, în care concurența este liberă. Politica economică a Uniunii face obiectul articolului 2 alineatul (3) TFUE, al articolului 5 alineatul (1) TFUE, precum și al articolelor 120 TFUE-126 TFUE.
- 52 Prin urmare, este necesar să se determine, în primul rând, dacă Decizia 2011/199, în măsura în care modifică articolul 136 TFUE adăugând alineatul (3), care prevede că „[s]tatele membre a căror monedă este euro pot institui un mecanism de stabilitate”, atribuie statelor membre o competență în domeniul politicii monetare în ceea ce privește statele membre a căror monedă este euro. Astfel, dacă aceasta ar fi situația, modificarea vizată a tratatului ar aduce atingere competenței exclusive a Uniunii, prevăzută la articolul 3 alineatul (1) litera (c) TFUE, și, din moment ce această ultimă dispoziție figurează în prima parte din Tratatul FUE, o astfel de modificare nu ar putea fi realizată decât prin intermediul procedurii de revizuire ordinare, prevăzută la articolul 48 alineatele (2)-(5) TUE.
- 53 În această privință, este necesar să se arate mai întâi că Tratatul FUE, care nu cuprinde nicio definiție a politicii monetare, se referă în dispozițiile sale privind politica menționată mai mult la obiectivele acesteia decât la instrumentele ei.
- 54 În temeiul articolului 127 alineatul (1) TFUE și al articolului 282 alineatul (2) TFUE, obiectivul principal al politicii monetare a Uniunii este menținerea stabilității prețurilor. Aceste dispoziții prevăd, pe de altă parte, că Sistemul European al Băncilor Centrale (denumit în continuare „SEBC”) susține

politicile economice generale din Uniune cu scopul de a contribui la realizarea obiectivelor acesteia, definite la articolul 3 din Tratatul UE. Pe de altă parte, potrivit articolului 139 alineatul (2) TFUE, articolul 127 alineatul (1) TFUE nu se aplică statelor membre care fac obiectul unei derogări în sensul alineatului (1) al acestui articol 139.

- 55 Prin urmare, trebuie analizat dacă obiectivele încredințate mecanismului de stabilitate a cărui instituire este prevăzută la articolul 1 din Decizia 2011/199, precum și mijloacele stabilite în acest scop nu intră în sfera politicii monetare în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (c) TFUE și al articolului 127 TFUE.
- 56 În ceea ce privește, pe de o parte, obiectivul urmărit de mecanismul menționat, care este menținerea stabilității zonei euro în ansamblu, acesta se distinge în mod clar de obiectivul de menținere a stabilității prețurilor, care reprezintă obiectivul principal al politicii monetare a Uniunii. Astfel, chiar dacă stabilitatea zonei euro poate avea repercusiuni asupra stabilității monedei utilizate în această zonă, o măsură de politică economică nu poate fi asimilată unei măsuri de politică monetară numai din cauză că poate avea efecte indirecte asupra stabilității euro.
- 57 În ceea ce privește, pe de altă parte, mijloacele avute în vedere pentru atingerea obiectivului vizat, Decizia 2011/199 precizează numai că mecanismul de stabilitate va acorda întreaga asistență financiară necesară și nu cuprinde nicio altă indicație cu privire la funcționarea acestui mecanism. Or, acordarea unei asistențe financiare unui stat membru nu intră, în mod evident, în sfera politicii monetare.
- 58 În continuare, trebuie subliniat că, astfel cum confirmă, de altfel, concluziile Consiliului European din 16 și din 17 decembrie 2010 la care se referă considerentul (4) al Deciziei 2011/199, mecanismul de stabilitate a cărui instituire este avută în vedere la articolul 1 din Decizia 2011/199 constituie un aspect complementar față de noul cadru de reglementare pentru consolidarea guvernantei economice a Uniunii. Constituit din diferite regulamente ale Parlamentului European și ale Consiliului adoptate la 16 noiembrie 2011, și anume Regulamentul (UE) nr. 1173/2011 privind aplicarea eficientă a supravegherii bugetare în zona euro (JO L 306, p. 1), Regulamentul (UE) nr. 1174/2011 privind măsurile de executare pentru corectarea dezechilibrelor macroeconomice excesive din zona euro (JO L 306, p. 8), Regulamentul (UE) nr. 1175/2011 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice (JO L 306, p. 12), Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice (JO L 306, p. 25), precum și din Regulamentul nr. 1177/2011 al Consiliului din 8 noiembrie 2011 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1467/97 privind accelerarea și clarificarea aplicării procedurii deficitului excesiv (JO L 306, p. 33) și din Directiva 2011/85/UE a Consiliului din 8 noiembrie 2011 privind cerințele referitoare la cadrele bugetare ale statelor membre (JO L 306, p. 41), cadrul menționat impune o coordonare și o supraveghere mai strânse pentru politicile economice și bugetare ale statelor membre și urmărește consolidarea stabilității macroeconomice și viabilitatea finanțelor publice.
- 59 În timp ce dispozițiile cadrului de reglementare amintit la punctul anterior, precum și cele din capitolul din Tratatul FUE referitor la politica economică, în special articolele 123 TFUE și 125 TFUE, sunt de natură preventivă, în măsura în care urmăresc reducerea pe cât posibil a riscului de crize ale datoriilor suverane, instituirea mecanismului de stabilitate urmărește gestionarea crizelor financiare care, în pofida acțiunilor preventive care ar fi fost întreprinse, ar putea totuși să aibă loc.
- 60 Având în vedere obiectivele încredințate mecanismului de stabilitate a cărui instituire este avută în vedere de articolul 1 din Decizia 2011/199, mijloacele prevăzute pentru atingerea acestora, precum și legătura strânsă care există între acest mecanism și dispozițiile Tratatului FUE referitoare la politica economică, precum și cadrul de reglementare pentru consolidarea guvernantei economice a Uniunii, trebuie să se concluzioneze că instituirea mecanismului menționat intră în sfera politicii economice.

- 61 Această constatare nu este infirmată de faptul că BCE a emis, la 17 martie 2011, Avizul cu privire la un proiect de decizie a Consiliului European de modificare a articolului 136 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene cu privire la un mecanism de stabilitate pentru statele membre a căror monedă este euro (JO C 140, p. 8). Astfel, deși, cu certitudine, articolul 48 alineatul (6) al doilea paragraf TUE prevede că „Consiliul European hotărăște în unanimitate, după consultarea [...] [BCE], în cazul unor modificări instituționale în domeniul monetar”, nu este mai puțin adevărat că rezultă în mod explicit din considerentul (5) al Deciziei 2011/199 că Consiliul European a consultat BCE din proprie inițiativă, iar nu din cauza unei obligații care îi revenea în temeiul dispoziției menționate.
- 62 În orice caz, consultarea BCE cu privire la proiectul Deciziei 2011/199 nu poate afecta natura mecanismului de stabilitate avut în vedere.
- 63 Prin urmare, articolul 1 din Decizia 2011/199, care, prin adăugarea alineatului (3) la articolul 136 TFUE, prevede instituirea unui mecanism de stabilitate, nu este de natură a afecta competența exclusivă recunoscută Uniunii prin articolul 3 alineatul (1) litera (c) TFUE în domeniul politicii monetare pentru statele membre a căror monedă este euro.
- 64 În al doilea rând, în ceea ce privește problema dacă Decizia 2011/199 afectează competența Uniunii în domeniul coordonării politicilor economice ale statelor membre, trebuie să se arate că, din moment ce articolul 2 alineatul (3) și articolul 5 alineatul (1) TFUE limitează rolul Uniunii în domeniul politicii economice la adoptarea de măsuri de coordonare, dispozițiile Tratatelor UE și FUE nu conferă o competență specifică Uniunii pentru instituirea unui mecanism de stabilitate precum cel avut în vedere de această decizie.
- 65 Cu certitudine, articolul 122 alineatul (2) TFUE conferă Uniunii competența de a acorda o asistență financiară punctuală unui stat membru care se confruntă cu dificultăți sau cu o amenințare serioasă de dificultăți grave din cauza unor catastrofe naturale sau a unor evenimente excepționale situate în afara controlului său. Totuși, după cum subliniază Consiliul European în considerentul (4) al Deciziei 2011/199, articolul 122 alineatul (2) TFUE nu constituie un temei juridic adecvat pentru instituirea unui mecanism de stabilitate precum cel avut în vedere de această decizie. Astfel, atât caracterul permanent al mecanismului prevăzut, cât și faptul că activitățile sale urmăresc menținerea stabilității financiare a zonei euro în ansamblul său nu ar permite ca o astfel de acțiune a Uniunii să se desfășoare în temeiul dispoziției menționate din Tratatul FUE.
- 66 Pe de altă parte, chiar dacă articolul 143 alineatul (2) TFUE permite Uniunii, de asemenea, în anumite condiții, să acorde o asistență reciprocă unui stat membru, dispoziția menționată nu vizează decât statele membre a căror monedă nu este euro.
- 67 Cu privire la problema dacă Uniunea ar putea institui un mecanism de stabilitate analog celui prevăzut de Decizia 2011/199 în temeiul articolului 352 TFUE, este suficient să se constate că Uniunea nu și-a exercitat competența în temeiul acestui articol și că, în orice caz, dispoziția menționată nu îi impune nicio obligație de acțiune (a se vedea Hotărârea din 31 martie 1971, Comisia/Consiliul, cunoscută sub numele „AETR”, 22/70, Rec., p. 263, punctul 95).
- 68 Prin urmare, având în vedere articolul 4 alineatul (1) TUE și articolul 5 alineatul (2) TUE, statele membre a căror monedă este euro sunt competente să încheie între ele un acord privind instituirea unui mecanism de stabilitate, precum cel prevăzut la articolul 1 din Decizia 2011/199 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 iunie 1993, Parlamentul European/Consiliul și Comisia, C-181/91 și C-248/91, Rec., p. I-3685, punctul 16, Hotărârea din 2 martie 1994, Parlamentul European/Consiliul, C-316/91, Rec., p. I-625, punctul 26, și Hotărârea din 20 mai 2008, Comisia/Consiliul, C-91/05, Rep., p. I-3651, punctul 61).

69 Totuși, statele membre menționate nu pot eluda respectarea dreptului Uniunii în exercitarea competențelor lor în acest domeniu (a se vedea Hotărârea din 15 ianuarie 2002, *Gottardo*, C-55/00, Rec., p. I-413, punctul 32). Or, stricta condiționare căreia îi este supusă acordarea unei asistențe financiare prin mecanismul de stabilitate, în temeiul alineatului (3) al articolului 136 TFUE, care constituie dispoziția la care se referă revizuirea Tratatului FUE, urmărește să asigure că, în cadrul funcționării sale, acest mecanism va respecta dreptul Uniunii, inclusiv măsurile adoptate de Uniune în cadrul coordonării politicilor economice ale statelor membre.

70 Rezultă din tot ce precedă că Decizia 2011/199 îndeplinește condiția prevăzută la articolul 48 alineatul (6) primul și al doilea paragraf TUE, potrivit căreia o revizuire a Tratatului FUE prin intermediul procedurii de revizuire simplificate poate avea ca obiect numai dispozițiile părții a treia din Tratatul FUE.

b) Cu privire la problema dacă revizuirea Tratatului FUE extinde competențele atribuite Uniunii prin tratate

71 Instanța de trimitere ridică de asemenea problema dacă Decizia 2011/199 îndeplinește condiția prevăzută la articolul 48 alineatul (6) TUE, potrivit căreia o revizuire a Tratatului FUE prin intermediul procedurii simplificate nu poate determina o extindere a competențelor Uniunii.

72 În această privință, trebuie amintit că alineatul (3) al articolului 136 TFUE, a cărui introducere este prevăzută de articolul 1 din Decizia 2011/199, confirmă existența unei competențe a statelor membre de a institui un mecanism de stabilitate și, pe de altă parte, prevăzând că acordarea oricărei asistențe financiare în cadrul acestui mecanism va face obiectul unei stricte condiționări, urmărește să garanteze că acesta va respecta dreptul Uniunii în funcționarea sa.

73 Modificarea menționată nu atribuie nicio competență nouă Uniunii. Astfel, modificarea articolului 136 TFUE, care face obiectul Deciziei 2011/199, nu creează niciun temei juridic pentru a permite Uniunii angajarea unei acțiuni care nu era posibilă înainte de intrarea în vigoare a modificării Tratatului FUE.

74 Chiar dacă Tratatul MES recurge la instituții ale Uniunii, în special la Comisie și la BCE, în orice caz nu este de natură să afecteze validitatea Deciziei 2011/199, care prevede numai instituirea unui mecanism de stabilitate de către statele membre și nu menționează nimic cu privire la vreun eventual rol al instituțiilor Uniunii în acest cadru.

75 În consecință, Decizia 2011/199 nu extinde competențele atribuite Uniunii prin tratate.

76 Rezultă din ansamblul considerațiilor care precedă că trebuie să se răspundă la prima întrebare în sensul că examinarea acesteia nu a revelat niciun element de natură să afecteze validitatea Deciziei 2011/199.

B – Cu privire la a doua întrebare

77 A doua întrebare privește interpretarea articolelor 2 TUE, 3 TUE, a articolului 4 alineatul (3) TUE și a articolului 13 TUE, a articolului 2 alineatul (3) TFUE, a articolului 3 alineatul (1) litera (c) și alineatul (2) TFUE, a articolelor 119 TFUE-123 TFUE și 125 TFUE-127 TFUE, precum și a principiilor generale ale protecției jurisdicționale efective și securității juridice. Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă aceste articole și principii se opun ca un stat membru a cărui monedă este euro să încheie și să ratifice un acord precum Tratatul MES.

1. Cu privire la competența Curții

- 78 Guvernul spaniol susține că, din moment ce Uniunea nu este parte contractantă la Tratatul MES, Curtea nu este competentă să interpreteze, în cadrul unei proceduri preliminare, dispozițiile acestui tratat (a se vedea Hotărârea din 30 septembrie 2010, Comisia/Belgia, C-132/09, Rep., p. I-8695, punctul 43 și jurisprudența citată).
- 79 În această privință, este suficient să se constate că a doua întrebare, chiar prin modul său de redactare, privește interpretarea a diferite dispoziții din dreptul Uniunii, iar nu interpretarea unor dispoziții din Tratatul MES.
- 80 Or, Curtea este competentă să furnizeze instanței naționale toate elementele de interpretare proprii dreptului Uniunii care îi vor permite să aprecieze conformitatea dispozițiilor Tratatului MES cu dreptul Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 ianuarie 2011, Vandoorne, C-489/09, Rep., p. I-225, punctul 25 și jurisprudența citată).
- 81 Curtea este, așadar, competentă să examineze a doua întrebare.

2. Cu privire la admisibilitate

- 82 Unele dintre guvernele care au depus observații la Curte și Comisia susțin că a doua întrebare este în parte inadmisibilă, întrucât instanța de trimitere nu a furnizat nicio indicație privind relevanța pentru soluționarea litigiului cu care este sesizată a interpretării anumitor dispoziții și a anumitor principii vizate de această întrebare.
- 83 Trebuie amintit mai întâi că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, procedura instituită prin articolul 267 TFUE este un instrument de cooperare între Curte și instanțele naționale, cu ajutorul căruia Curtea furnizează acestora din urmă elementele de interpretare a dreptului Uniunii care le sunt necesare pentru soluționarea litigiului cu care sunt sesizate (a se vedea în special Hotărârea din 16 iulie 1992, Meilicke, C-83/91, Rec., p. I-4871, punctul 22, și Hotărârea din 5 februarie 2004, Schneider, C-380/01, Rec., p. I-1389, punctul 20, precum și Ordonanța din 13 ianuarie 2010, Calestani și Lunardi, C-292/09 și C-293/09, punctul 18).
- 84 Curtea a statuat deja că necesitatea de a realiza o interpretare a dreptului Uniunii care să fie utilă pentru instanța națională impune ca aceasta să ofere un minim de explicații cu privire la motivele care au stat la baza alegerii dispozițiilor de drept al Uniunii a căror interpretare o solicită (Ordonanța din 3 mai 2012, Ciampaglia, C-185/12, punctul 5 și jurisprudența citată).
- 85 Pe de altă parte, trebuie subliniat în această privință că informațiile furnizate în deciziile de trimitere sunt destinate nu numai să permită Curții să dea răspunsuri utile, ci și să ofere guvernelor statelor membre, precum și celorlalte părți interesate posibilitatea de a prezenta observații conform articolului 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene. Este de competența acesteia să se asigure cu privire la menținerea acestei posibilități, ținând seama de faptul că, în temeiul dispoziției menționate, părților interesate le sunt notificate numai deciziile de trimitere, însoțite de o traducere în limba oficială a fiecărui stat membru, iar nu și dosarul național transmis eventual la Curte de instanța de trimitere (Ordonanța din 23 martie 2012, Thomson Sales Europe, C-348/11, punctul 49 și jurisprudența citată).
- 86 În speță, astfel cum arată Irlanda, guvernul slovac și Comisia, decizia de trimitere nu cuprinde nicio explicație cu privire la relevanța interpretării articolelor 2 TUE și 3 TUE pentru soluționarea litigiului. Situația este aceeași, după cum susțin guvernele german, spaniol și francez, precum și Comisia, în ceea ce privește interpretarea principiului general al securității juridice.

- 87 Prin urmare, a doua întrebare este inadmisibilă în măsura în care privește interpretarea articolelor 2 TUE și 3 TUE, precum și a principiului general al securității juridice.
- 88 Guvernul olandez și Comisia exprimă îndoieli și în privința efectului direct al articolelor 119 TFUE-121 TFUE. Întrucât aceste articole nu prevăd obligații clare și necondiționate în sarcina statelor membre, care să poată fi invocate de particulari în fața instanțelor naționale, întrebarea ar fi inadmisibilă în măsura în care privește interpretarea acestor articole. Irlanda, apreciind că niciuna dintre dispozițiile vizate de întrebare nu are efect direct, susține că întrebarea este în întregime inadmisibilă.
- 89 În această privință, reiese din jurisprudența Curții că aceasta este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, asupra interpretării dispozițiilor de drept al Uniunii, indiferent dacă au sau nu au un efect direct (a se vedea Hotărârea din 16 iulie 2009, Futura Immobiliare și alții, C-254/08, Rep., p. I-6995, punctul 34 și jurisprudența citată).
- 90 Pe de altă parte, trebuie constatat că, prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere nu urmărește să stabilească dacă reclamantul din litigiul principal poate să își întemeieze în mod direct un drept pe articolele vizate din Tratatul UE și FUE. Elementele de interpretare solicitate Curții urmăresc numai să permită instanței menționate să aprecieze conformitatea dispozițiilor Tratatului MES cu dreptul Uniunii.
- 91 Rezultă din tot ce precedă că a doua întrebare este admisibilă în măsura în care privește interpretarea articolului 4 alineatul (3) TUE, a articolului 13 TUE, a articolului 2 alineatul (3) TFUE, a articolului 3 alineatul (1) litera (c) și alineatul (2) TFUE, a articolelor 119 TFUE-123 TFUE și 125 TFUE-127 TFUE, precum și a principiului general al protecției jurisdicționale efective.

3. Cu privire la fond

- 92 Trebuie să se interpreteze mai întâi dispozițiile din Tratatul FUE referitoare la competența exclusivă a Uniunii, și anume articolul 3 alineatul (1) litera (c) TFUE și articolul 127 TFUE, privind politica monetară a Uniunii, și articolul 3 alineatul (2) TFUE, privind competența Uniunii de a încheia un acord internațional, în continuare, dispozițiile referitoare la politica economică a Uniunii, și anume articolul 2 alineatul (3) TFUE, articolele 119 TFUE-123 TFUE, 125 TFUE și 126 TFUE, precum și, în sfârșit, articolul 4 alineatul (3) TUE, articolul 13 TUE și principiul general al protecției jurisdicționale efective.
- a) Cu privire la interpretarea dispozițiilor referitoare la competența exclusivă a Uniunii
- i) Cu privire la interpretarea articolului 3 alineatul (1) litera (c) TFUE și a articolului 127 TFUE
- 93 Instanța de trimitere urmărește să afle dacă mecanismul de stabilitate instituit prin Tratatul MES intră în sfera politicii monetare și, prin urmare, în competența exclusivă a Uniunii. Astfel, ar rezulta din articolul 3 din Tratatul MES că obiectivul acestuia este sprijinirea stabilității euro. În plus, ea se referă la argumentația reclamantului din litigiul principal potrivit căreia acordarea unei asistențe financiare statelor membre a căror monedă este euro sau recapitalizarea instituțiilor lor financiare, precum și împrumuturile necesare în această privință, la scara avută în vedere de Tratatul MES, ar majora masa de euro aflată în circulație. Or, tratatele pe care se întemeiază Uniunea ar încredința BCE competența exclusivă de a regulariza masa monetară în zona euro. Aceste tratate nu ar permite ca o a doua entitate să exercite astfel de atribuții și să acționeze în paralel cu BCE, în afara cadrului ordinii juridice a Uniunii. Pe de altă parte, creșterea masei monetare ar avea o influență directă asupra inflației. În consecință, activitățile MES ar putea avea un impact direct asupra stabilității prețurilor în zona euro, ceea ce ar afecta însăși inima politicii monetare a Uniunii.

- 94 În această privință, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 50 din prezenta hotărâre, Uniunea dispune, în temeiul articolului 3 alineatul (1) litera (c) TFUE, de o competență exclusivă în domeniul politicii monetare pentru statele membre a căror monedă este euro. În temeiul articolului 282 alineatul (1) TFUE, BCE și băncile centrale ale statelor membre a căror monedă este euro, care constituie Eurosistemul, conduc politica monetară a Uniunii. Obiectivul urmărit de SEBC în general și de Eurosistem în special este, conform articolului 127 alineatul (1) TFUE și articolului 282 alineatul (2) TFUE, menținerea stabilității prețurilor.
- 95 Cu toate acestea, activitățile MES nu intră în sfera politicii monetare, vizată de dispozițiile menționate din Tratatul FUE.
- 96 Astfel, în temeiul articolului 3 și al articolului 12 alineatul (1) din Tratatul MES, MES nu are ca obiectiv menținerea stabilității prețurilor, ci urmărește satisfacerea necesităților de finanțare ale membrilor MES, și anume statele membre a căror monedă este euro, care se confruntă sau riscă să se confrunte cu probleme grave de finanțare, dacă este indispensabil pentru menținerea stabilității financiare a zonei euro în ansamblu și a statelor sale membre. În acest scop, MES nu este abilitat nici să stabilească rate directe ale dobânzii pentru zona euro, nici să emită euro, asistența financiară pe care o acordă trebuind să fie finanțată în totalitate, cu respectarea articolului 123 alineatul (1) TFUE, din capital eliberat sau prin emiterea de instrumente financiare, astfel cum prevede articolul 3 din Tratatul MES.
- 97 Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 56 din prezenta hotărâre, efectul eventual al activităților MES asupra stabilității prețurilor nu este de natură să infirme această constatare. Astfel, presupunând chiar că activitățile MES pot influența nivelul inflației, o astfel de influență nu va constitui decât consecința indirectă a măsurilor de politică economică adoptate.
- 98 Reiese din cele de mai sus că articolul 3 alineatul (1) litera (c) TFUE și articolul 127 TFUE nu se opun încheierii între statele membre a căror monedă este euro a unui acord precum Tratatul MES, nici ratificării sale de către acestea.
- ii) Cu privire la interpretarea articolului 3 alineatul (2) TFUE
- 99 Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă Tratatul MES este un acord internațional a cărui funcționare poate afecta normele comune în materie de politică economică și monetară. Ea se referă în acest scop la considerentul (1) al acestui tratat, care arată că MES își va asuma rolul atribuit actualmente FESF și MESF.
- 100 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul articolului 3 alineatul (2) TFUE, Uniunea dispune de o „competență[...] exclusivă în ceea ce privește încheierea unui acord internațional în cazul în care această încheiere [...] ar putea aduce atingere normelor comune sau ar putea modifica domeniul de aplicare al acestora”.
- 101 Rezultă de asemenea că este interzis statelor membre să încheie între ele un acord care ar putea aduce atingere normelor comune sau ar putea modifica domeniul de aplicare al acestora. Totuși, trebuie să se constate că argumentele care au fost invocate în acest context nu au arătat că un acord precum Tratatul MES ar avea astfel de efecte.
- 102 Astfel, pe de o parte, din moment ce FESF a fost instituit de statele membre a căror monedă este euro în afara cadrului Uniunii, preluarea de către MES a rolului atribuit acestui fond nu poate aduce atingere normelor comune ale Uniunii sau nu poate modifica domeniul de aplicare al acestora.

- 103 Pe de altă parte, chiar dacă rezultă din considerentul (1) al Tratatului MES că MES își va asuma, printre alte atribuții, rolul atribuit până atunci temporar MESF, instituit în temeiul articolului 122 alineatul (2) TFUE, nici această împrejurare nu este de natură să aducă atingere normelor comune ale Uniunii sau să modifice domeniul de aplicare al acestora.
- 104 Astfel, instituirea MES nu aduce atingere competenței Uniunii de a acorda, în temeiul articolului 122 alineatul (2) TFUE, o asistență financiară punctuală unui stat membru atunci când s-a constatat că acesta se confruntă cu dificultăți sau este serios amenințat de dificultăți grave, din cauza unor catastrofe naturale sau a unor evenimente excepționale situate în afara controlului său.
- 105 Pe de altă parte, din moment ce nici articolul 122 alineatul (2) TFUE și nici o altă dispoziție din Tratatul UE și FUE nu conferă o competență specifică Uniunii pentru instituirea unui mecanism de stabilitate permanent precum MES (a se vedea punctele 64-66 din prezenta hotărâre), statele membre, având în vedere articolul 4 alineatul (1) TUE și articolul 5 alineatul (2) TUE, sunt abilitate să acționeze în acest domeniu.
- 106 Încheierea și ratificarea Tratatului MES de către statele membre a căror monedă este euro nu compromit astfel în niciun mod obiectivul urmărit de articolul 122 alineatul (2) TFUE sau de Regulamentul (UE) nr. 407/2010 al Consiliului din 11 mai 2010 de instituire a unui mecanism european de stabilizare financiară (JO L 118, p. 1), adoptat în temeiul acestei dispoziții, și nu împiedică Uniunea să își exercite propriile competențe în apărarea interesului comun (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 noiembrie 2002, Comisia/Germania, C-476/98, Rec., p. I-9855, punctul 105).
- 107 Prin urmare, articolul 3 alineatul (2) TFUE nu se opune încheierii între statele membre a căror monedă este euro a unui acord precum Tratatul MES, nici ratificării sale de către acestea.
- b) Cu privire la interpretarea diferitor dispoziții din Tratatul FUE referitoare la politica economică
- i) Cu privire la interpretarea articolului 2 alineatul (3) TFUE și a articolelor 119 TFUE-121 TFUE și 126 TFUE
- 108 Instanța de trimitere se referă la argumentația reclamantului din litigiul principal potrivit căreia Tratatul MES ar reprezenta o modificare și o subversiune fundamentală a ordinii juridice care reglementează uniunea economică și monetară, incompatibilă cu dreptul Uniunii. Ar rezulta din considerentul (2) al Deciziei 2011/199 că însuși Consiliul European ar fi considerat că crearea unui mecanism de stabilitate permanent impunea o modificare a Tratatului FUE. Pe de altă parte, articolul 2 alineatul (3) TFUE și articolele 119 TFUE-121 TFUE și 126 TFUE ar investi instituțiile Uniunii cu competența de a coordona politica economică. În plus, instanța de trimitere urmărește să afle dacă Tratatul MES aduce atingere competenței Consiliului Uniunii Europene de a emite recomandări în temeiul articolului 126 TFUE și în special dacă „condiționarea” prevăzută de Tratatul MES ar fi echivalentul recomandărilor prevăzute de această dispoziție.
- 109 În această privință, este necesar să se amintească mai întâi că rezultă din cuprinsul punctului 68 din prezenta hotărâre că statele membre sunt competente să încheie între ele un acord care instituie un mecanism de stabilitate precum Tratatul MES în măsura în care angajamentele luate de statele membre contractante în cadrul unui asemenea acord respectă dreptul Uniunii.
- 110 În continuare, trebuie să se constate că MES nu are drept obiect coordonarea politicilor economice ale statelor membre, ci constituie un mecanism de finanțare. Astfel, în temeiul articolului 3 și al articolului 12 alineatul (1) din Tratatul MES, MES are scopul de a mobiliza resurse financiare și de a furniza un sprijin pentru stabilitatea financiară membrilor săi care se confruntă sau riscă să se confrunte cu probleme grave de finanțare.

- 111 Deși, cu certitudine, în temeiul articolului 3, al articolului 12 alineatul (1) și al articolului 13 alineatul (3) primul paragraf din Tratatul MES, asistența financiară furnizată unui stat membru, membru al MES, face obiectul unei stricte condiționări adaptate instrumentului de asistență ales, care poate lua forma unui program de ajustare macroeconomică, condiționarea prevăzută nu constituie totuși un instrument de coordonare a politicilor economice ale statelor membre, ci urmărește asigurarea compatibilității activităților MES în special cu articolul 125 TFUE și cu măsurile de coordonare adoptate de Uniune.
- 112 Astfel, articolul 13 alineatul (3) al doilea paragraf din Tratatul MES prevede în mod expres că condițiile atașate unui sprijin pentru stabilitate trebuie să fie „pe deplin compatibil[e] cu măsurile de coordonare a politicilor economice prevăzute de [Tratatul FUE]”. Pe de altă parte, rezultă din alineatul (4) al aceluiași articol că Comisia va verifica, înainte de semnarea protocolului de acord în care se definește condiționarea de care este însoțit un sprijin pentru stabilitate, că respectivele condiții impuse sunt pe deplin compatibile cu măsurile de coordonare a politicilor economice.
- 113 În sfârșit, Tratatul MES nu aduce atingere nici competenței Consiliului Uniunii Europene de a emite recomandări în temeiul articolului 126 alineatele (7) și (8) TFUE în privința unui stat membru în care există un deficit excesiv. Astfel, pe de o parte, MES nu trebuie să emită astfel de recomandări. Pe de altă parte, articolul 13 alineatul (3) al doilea paragraf și alineatul (4) din Tratatul MES prevede că condițiile impuse membrilor MES care beneficiază de o asistență financiară trebuie să fie compatibile cu orice recomandare pe care Consiliul o poate emite în temeiul dispozițiilor menționate din Tratatul FUE.
- 114 În consecință, articolul 2 alineatul (3) TFUE și articolele 119 TFUE-121 TFUE și 126 TFUE nu se opun încheierii între statele membre a căror monedă este euro a unui acord precum Tratatul MES, nici ratificării sale de către acestea.

ii) Cu privire la interpretarea articolului 122 TFUE

- 115 Trebuie amintit mai întâi că, în temeiul articolului 122 alineatul (1) TFUE, Consiliul poate decide, în spiritul solidarității dintre statele membre, să adopte măsuri corespunzătoare situației economice, în special în cazul în care apar dificultăți grave în aprovizionarea cu anumite produse, în special în domeniul energiei.
- 116 Întrucât articolul 122 alineatul (1) TFUE nu constituie un temei juridic adecvat pentru o eventuală asistență financiară a Uniunii acordată statelor membre care se confruntă sau riscă să se confrunte cu probleme grave de finanțare, instituirea unui mecanism de stabilitate precum MES nu aduce atingere competențelor pe care dispoziția menționată le conferă Consiliului.
- 117 În continuare, în ceea ce privește articolul 122 alineatul (2) TFUE, pentru a aprecia dacă MES aduce atingere competenței atribuite Uniunii prin respectiva dispoziție, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă aceasta definește în mod limitativ împrejurările excepționale în care este posibilă acordarea unei asistențe financiare statelor membre și dacă acest articol abilitază numai instituțiile Uniunii să acorde o asistență financiară.
- 118 În această privință, trebuie amintit că articolul 122 TFUE are ca obiect numai asistența financiară acordată de Uniune, iar nu de către statele membre. Potrivit alineatului (2) al acestui articol, în cazul în care un stat membru se confruntă cu dificultăți sau este serios amenințat de dificultăți grave, din cauza unor catastrofe naturale sau a unor evenimente excepționale situate în afara controlului său, Consiliul poate acorda statului membru în cauză o astfel de asistență, în anumite condiții.
- 119 Exercitarea de către Uniune a competenței care îi este atribuită de dispoziția menționată din Tratatul FUE nu este afectată de instituirea unui mecanism de stabilitate precum MES.

120 În plus, niciun element din articolul 122 TFUE nu arată că numai Uniunea ar fi competentă să acorde o asistență financiară unui stat membru.

121 În consecință, statele membre sunt libere să instituie un mecanism de stabilitate precum MES, cu condiția totuși ca, în funcționarea sa, acest mecanism să respecte dreptul Uniunii și în special măsurile adoptate de Uniune în domeniul coordonării politicilor economice ale statelor membre (a se vedea punctele 68 și 69 din prezenta hotărâre). Astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 111-113 din prezenta hotărâre, articolul 13 alineatul (3) al doilea paragraf și alineatul (4) din Tratatul MES urmărește să asigure faptul că orice asistență financiară acordată de MES va fi compatibilă cu astfel de măsuri de coordonare.

122 Prin urmare, articolul 122 TFUE nu se opune încheierii între statele membre a căror monedă este euro a unui acord precum Tratatul MES, nici ratificării sale de către acestea.

iii) Cu privire la interpretarea articolului 123 TFUE

123 Trebuie amintit că articolul 123 TFUE interzice BCE și băncilor centrale ale statelor membre acordarea de credite pe descoperit de cont sau orice alt tip de facilitare de credit instituțiilor, organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii și ale statelor membre, precum și cumpărarea de titluri de creanță direct de la acestea.

124 Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă încheierea și ratificarea de către statele membre a căror monedă este euro a unui acord precum Tratatul MES nu urmăresc eludarea interdicției prevăzute la articolul 123 TFUE. Astfel, acestea nu ar putea, nici direct, nici prin intermediul unor organisme create sau recunoscute de ele, să deroge de la dreptul Uniunii sau să tolereze o astfel de derogare.

125 În această privință, trebuie să se constate că articolul 123 TFUE se adresează în mod specific BCE și băncilor centrale ale statelor membre. Acordarea unei asistențe financiare de către un stat membru sau de un grup de state membre unui alt stat membru nu intră, așadar, în sfera interdicției menționate.

126 Or, reiese din articolul 3, din articolul 12 alineatul (1) și din articolul 13 din Tratatul MES că MES este cel care acordă o asistență financiară unui membru al mecanismului menționat atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de respectivele dispoziții. În consecință, chiar dacă statele membre acționează prin intermediul MES, acestea nu derogă de la interdicția prevăzută la articolul 123 TFUE, din moment ce acesta nu le privește.

127 Pe de altă parte, niciun element nu permite să se considere că resursele financiare acordate de membrii MES acestuia ar putea proveni din instrumente financiare interzise de articolul 123 alineatul (1) TFUE.

128 Prin urmare, articolul 123 TFUE nu se opune încheierii între statele membre a căror monedă este euro a unui acord precum Tratatul MES, nici ratificării sale de către acestea.

iv) Cu privire la interpretarea articolului 125 TFUE

129 Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă un acord precum Tratatul MES încalcă clauza de „nonredresare” prevăzută la articolul 125 TFUE.

130 Trebuie să se arate mai întâi că rezultă din termenii utilizați la articolul 125 TFUE, potrivit căruia Uniunea sau un stat membru „nu răspunde” pentru un alt stat membru și „nu își asumă angajamentele”, că acest articol nu urmărește să interzică Uniunii și statelor membre acordarea oricărei forme de asistență financiară unui alt stat membru.

- 131 Această interpretare a articolului 125 TFUE este confirmată de celelalte dispoziții din capitolul din Tratatul FUE referitor la politica economică, în special de articolele 122 TFUE și 123 TFUE. Astfel, pe de o parte, articolul 122 alineatul (2) TFUE prevede că Uniunea poate acorda o asistență financiară punctuală unui stat membru care se confruntă cu dificultăți sau este serios amenințat de dificultăți grave, din cauza unor catastrofe naturale sau a unor evenimente excepționale situate în afara controlului său. Dacă articolul 125 TFUE ar interzice orice asistență financiară din partea Uniunii sau a statelor membre către un alt stat membru, articolul 122 TFUE ar fi trebuit să precizeze că reprezintă o derogare de la acest articol 125 TFUE.
- 132 Pe de altă parte, articolul 123 TFUE, care interzice BCE și băncilor centrale ale statelor membre „să acorde credite pe descoperit de cont sau orice alt tip de facilitare de credit”, este redactat în termeni mai stricți decât cei ai clauzei de „nonredresare” prevăzută la articolul 125 TFUE. Termenii diferiți utilizați în acest ultim articol confirmă că interdicția enunțată în cuprinsul său nu urmărește interzicerea oricărei asistențe financiare în favoarea unui stat membru.
- 133 Astfel, pentru a determina formele de asistență financiară care sunt compatibile cu articolul 125 TFUE, trebuie analizat obiectivul urmărit de acest articol.
- 134 În acest scop, trebuie amintit că interdicția prevăzută la articolul 125 TFUE își are originea în articolul 104 B din Tratatul CE (devenit articolul 103 CE), care a fost introdus în Tratatul CE prin Tratatul de la Maastricht.
- 135 Or, rezultă din lucrările de elaborare a acestui ultim tratat că articolul 125 TFUE urmărește să asigure că statele membre respectă o politică bugetară sănătoasă (a se vedea Proiectul de tratat de revizuire a Tratatului de instituire a Comunității Economice Europene în vederea creării unei uniuni economice și monetare, *Buletinul Comunităților Europene*, supliment 2/91, p. 22 și 52). Astfel, interdicția prevăzută la articolul 125 TFUE garantează că statele membre rămân supuse logicii de piață atunci când contractează datorii, aceasta trebuind să le determine să mențină o disciplină bugetară. Respectarea unei astfel de discipline contribuie la scara Uniunii la realizarea unui obiectiv superior, și anume menținerea stabilității financiare a uniunii monetare.
- 136 Având în vedere acest obiectiv urmărit de articolul 125 TFUE, trebuie să se considere că această dispoziție interzice Uniunii și statelor membre acordarea unei asistențe financiare care ar avea ca efect o atingere adusă voinței statului membru beneficiar al acestei asistențe de a desfășura o politică bugetară sănătoasă. Astfel cum reiese din cuprinsul punctului 5 din Avizul BCE cu privire la proiectul de decizie a Consiliului European de modificare a articolului 136 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene cu privire la un mecanism de stabilitate pentru statele membre a căror monedă este euro, activarea asistenței financiare în cadrul unui mecanism de stabilitate precum MES este compatibilă cu articolul 125 TFUE numai cu condiția să fie indispensabilă pentru protejarea stabilității financiare a zonei euro în ansamblul său și sub rezerva unor condiții stricte.
- 137 În schimb, articolul 125 TFUE nu interzice acordarea unei asistențe financiare de către unul sau mai multe state membre unui stat membru care rămâne responsabil pentru propriile angajamente față de creditorii săi și dacă condițiile atașate unei astfel de asistențe sunt de natură să îl determine pe acesta să pună în aplicare o politică bugetară sănătoasă.
- 138 În ceea ce privește Tratatul MES, este necesar să se constate, în primul rând, că dispozitivele de susținere pentru stabilitate la care poate recurge MES în temeiul articolelor 14-18 din acest tratat arată că MES nu va garanta datoriile statului membru beneficiar. Acesta va răspunde față de creditorii săi pentru angajamentele sale financiare.
- 139 Astfel, acordarea unei asistențe financiare unui membru al MES, sub formă de linie de credit, conform articolului 14 din Tratatul MES, sau sub formă de împrumuturi, conform articolelor 15 și 16 din același tratat, nu implică în niciun mod că MES își va asuma răspunderea pentru datoria statului

membru beneficiar. Dimpotrivă, o astfel de asistență determină pentru acesta din urmă, care rămâne responsabil de angajamentele sale față de creditorii săi în ceea ce privește datoriile existente, crearea unei noi datorii față de MES. Trebuie arătat în acest scop că, conform articolului 13 alineatul (6) din Tratatul MES, orice asistență financiară acordată în temeiul articolelor 14-16 din acesta trebuie rambursată către MES de statul membru beneficiar și că, potrivit articolului 20 alineatul (1) din tratatul menționat, cuantumul care trebuie rambursat este majorat cu o marjă adecvată.

- 140 În ceea ce privește dispozițiile de sprijin prevăzute la articolele 17 și 18 din Tratatul MES, este necesar să se arate, pe de o parte, că achiziționarea de către MES a unor titluri emise de un membru al MES pe piața primară este asimilabilă acordării unui împrumut. Pentru motivele expuse la punctul anterior, MES, prin achiziționarea unor astfel de titluri, nu își asumă răspunderea pentru datoria statului membru beneficiar.
- 141 Pe de altă parte, în ceea ce privește achiziționarea de pe piața secundară a unor titluri emise de un membru al MES, trebuie să se constate că, și într-o astfel de situație, statul membru care a emis titlurile rămâne singurul responsabil pentru datoriile respective. Faptul că MES în calitate de cumpărător pe această piață al unor titluri emise de un membru al MES plătește un preț titularului acestor titluri, creditor al membrului MES care a emis titlurile, nu înseamnă că MES își asumă răspunderea pentru datoria acestui membru al MES față de acest creditor. Astfel, prețul menționat poate fi semnificativ diferit de valoarea creanțelor cuprinse în astfel de titluri, deoarece depinde de legea cererii și ofertei pe piața secundară a titlurilor emise de membrul MES în cauză.
- 142 În al doilea rând, Tratatul MES nu prevede că va fi acordat un sprijin pentru stabilitate imediat ce un stat membru a cărui monedă este euro are dificultăți în găsirea unei finanțări pe piață. Astfel, conform articolului 3 și articolului 12 alineatul (1) din acest tratat, un sprijin pentru stabilitate poate fi acordat membrilor MES care se confruntă sau riscă să se confrunte cu grave probleme de finanțare numai atunci când un astfel de sprijin este indispensabil pentru menținerea stabilității financiare a zonei euro în ansamblul său, precum și a statelor sale membre și acordarea acestui sprijin este subordonată unor condiții stricte adaptate instrumentului de asistență financiară ales.
- 143 Or, rezultă din cuprinsul punctelor 111 și 121 din prezenta hotărâre că stricta condiționare căreia îi este supus orice sprijin pentru stabilitate furnizat de MES are ca obiect asigurarea respectării de către MES și de statele membre beneficiare a măsurilor adoptate de Uniune în special în domeniul coordonării politicilor economice ale statelor membre, care, în ceea ce le privește, urmăresc în special să garanteze continuarea de către statele membre a unei politici bugetare sănătoase.
- 144 În al treilea rând, instanța de trimitere se referă la un argument al reclamantului din litigiul principal potrivit căruia normele privind apelul de capital prevăzute la articolul 25 alineatul (2) din Tratatul MES ar fi incompatibile cu articolul 125 TFUE în măsura în care ar implica faptul că membrii MES garantează datoria membrului care nu și-a îndeplinit obligația.
- 145 În această privință, trebuie amintit că articolul 25 alineatul (2) din Tratatul MES prevede că, atunci când un stat membru, membru al MES, nu plătește fondurile apelate, se lansează un apel de fonduri majorat tuturor celorlalți membri ai MES. Cu toate acestea, în temeiul aceleiași dispoziții, statul membru al MES care nu și-a îndeplinit obligația continuă să fie obligat să elibereze partea sa de capital. Astfel, ceilalți membri ai MES nu sunt garanți ai datoriei membrului care nu și-a îndeplinit obligația.
- 146 Prin urmare, un mecanism precum MES și statele membre care participă la acesta nu răspund pentru angajamentele unui stat membru beneficiar al unui sprijin pentru stabilitate și nici nu și le asumă, în sensul articolului 125 TFUE.
- 147 În consecință, articolul 125 TFUE nu se opune încheierii între statele membre a căror monedă este euro a unui acord precum Tratatul MES, nici ratificării sale de către acestea.

c) Cu privire la interpretarea articolului 4 alineatul (3) TUE

- 148 În temeiul principiului cooperării loiale, consacrat la articolul 4 alineatul (3) TUE, statele membre se abțin, printre altele, de la orice măsură care ar putea pune în pericol realizarea obiectivelor Uniunii.
- 149 Instanța de trimitere se referă la argumentația reclamantului din litigiul principal potrivit căreia instituirea MES ar fi incompatibilă cu dispozițiile Tratatului FUE referitoare la politica economică și monetară și, prin urmare, și cu principiul cooperării loiale cuprins la articolul 4 alineatul (3) TUE.
- 150 O astfel de argumentație nu poate fi acceptată.
- 151 Rezultă astfel din cuprinsul punctelor 93-98 și 108-147 din prezenta hotărâre că instituirea unui mecanism de stabilitate precum MES nu aduce atingere dispozițiilor Tratatului FUE referitoare la politica economică și monetară. Pe de altă parte, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 111-113 din prezenta hotărâre, Tratatul MES cuprinde dispoziții care garantează că, în exercitarea misiunilor sale, MES va respecta dreptul Uniunii.
- 152 În consecință, articolul 4 alineatul (3) TUE nu se opune încheierii între statele membre a căror monedă este euro a unui acord precum Tratatul MES, nici ratificării sale de către acestea.

d) Cu privire la interpretarea articolului 13 TUE

- 153 Articolul 13 alineatul (2) TUE prevede că fiecare instituție acționează în limitele atribuțiilor care îi sunt conferite prin tratate, în conformitate cu procedurile, condițiile și scopurile prevăzute de acestea.
- 154 Instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă atribuirea prin Tratatul MES a unor noi competențe Comisiei, BCE și Curții este compatibilă cu atribuțiile lor definite în tratate. Este necesar să se examineze separat rolul pe care Comisia și BCE, pe de o parte, și Curtea, pe de altă parte, trebuie să îl exercite în cadrul Tratatului MES.

i) Cu privire la rolul atribuit Comisiei și BCE

- 155 Tratatul MES atribuie diferite misiuni Comisiei și BCE.
- 156 În ceea ce privește Comisia, aceste misiuni constau în evaluarea cererilor de sprijin pentru stabilitate [articolul 13 alineatul (1)], în evaluarea urgenței lor [articolul 4 alineatul (4)], în negocierea unui protocol de acord care precizează condiționarea de care va fi însoțită asistența financiară acordată [articolul 13 alineatul (3)], în asigurarea respectării condiționării de care a fost însoțită asistența financiară [articolul 13 alineatul (7)] și în participarea la reuniunile consiliului guvernatorilor și ale consiliului de administrație în calitate de observator [articolul 5 alineatul (3) și articolul 6 alineatul (2)].
- 157 Competențele atribuite BCE constau în evaluarea urgenței cererilor de sprijin pentru stabilitate [articolul 4 alineatul (4)], în participarea la reuniunile consiliului guvernatorilor și ale consiliului de administrație în calitate de observator [articolul 5 alineatul (3) și articolul 6 alineatul (2)] și, în colaborare cu Comisia, în evaluarea cererilor de sprijin pentru stabilitate [articolul 13 alineatul (1)], în negocierea unui protocol de acord [articolul 13 alineatul (3)] și în asigurarea respectării condiționării de care a fost însoțită asistența financiară [articolul 13 alineatul (7)].
- 158 În această privință, este necesar să se amintească faptul că reiese din jurisprudența Curții că statele membre, în domenii care nu sunt de competență exclusivă a Uniunii, au dreptul de a încredința, în afara cadrului Uniunii, misiuni instituțiilor, cum ar fi coordonarea unei acțiuni colective întreprinse de statele membre sau gestionarea unei asistențe financiare (a se vedea Hotărârile citate anterior

Parlamentul European/Consiliul și Comisia, punctele 16, 20 și 22, precum și Parlamentul European/Consiliul, punctele 26, 34 și 41), în măsura în care aceste misiuni nu denaturează atribuțiile pe care Tratatul UE și FUE le conferă acestor instituții (a se vedea în special Avizul 1/92 din 10 aprilie 1992, Rec., p. I-2821, punctele 32 și 41, Avizul 1/00 din 18 aprilie 2002, Rec., p. I-3493, punctul 20, și Avizul 1/09 din 8 martie 2011, Rep., p. I-1137, punctul 75).

- 159 Or, atribuțiile încredințate Comisiei și BCE în cadrul Tratatului MES constituie misiuni precum cele menționate la punctul anterior.
- 160 În primul rând, activitățile MES intră în sfera politicii economice. Or, Uniunea nu dispune de o competență exclusivă în acest domeniu.
- 161 În al doilea rând, atribuțiile încredințate Comisiei și BCE în cadrul Tratatului MES, deși sunt importante, nu presupun nicio putere decizională proprie. Pe de altă parte, activitățile exercitate de aceste două instituții în cadrul aceluiași tratat nu angajează decât MES.
- 162 În al treilea rând, atribuțiile încredințate Comisiei și BCE nu denaturează atribuțiile pe care Tratatul UE și FUE le conferă acestor instituții.
- 163 Astfel, în ceea ce privește Comisia, reiese de la articolul 17 alineatul (1) TUE că aceasta „promovează interesul general al Uniunii” și „supraveghează aplicarea dreptului Uniunii”.
- 164 Or, trebuie amintit că Tratatul MES urmărește să asigure stabilitatea financiară a zonei euro în ansamblul său. Prin implicarea sa în Tratatul MES, Comisia promovează interesul general al Uniunii. Pe de altă parte, competențele atribuite Comisiei prin Tratatul MES îi permit, astfel cum prevede articolul 13 alineatele (3) și (4) din acesta, să asigure compatibilitatea cu dreptul Uniunii a protocoalelor de acord încheiate de MES.
- 165 În ceea ce privește competențele atribuite BCE prin Tratatul MES, ele sunt în acord cu diferitele misiuni pe care Tratatul FUE și statutele SEBC le încredințează acestei instituții. Astfel, prin intermediul atribuțiilor din cadrul Tratatului MES, BCE își aduce sprijinul pentru politicile economice generale în Uniune, conform articolului 282 alineatul (2) TFUE. Rezultă, pe de altă parte, din articolul 6.2 din statutele SEBC că BCE poate să participe la instituțiile monetare internaționale. Articolul 23 din statutele menționate confirmă că BCE poate „să stabilească relații cu [...] organizațiile internaționale”.
- 166 În această privință, nu poate fi primită argumentația potrivit căreia, întrucât Hotărârile citate anterior Parlamentul European/Consiliul și Comisia, precum și Parlamentul European/Consiliul sunt anterioare includerii în tratate a dispozițiilor referitoare la cooperarea consolidată, statele membre a căror monedă este euro ar fi trebuit să stabilească între ele o cooperare consolidată pentru a beneficia de concursul instituțiilor Uniunii în cadrul MES.
- 167 Astfel, reiese de la articolul 20 alineatul (1) TUE că poate fi stabilită o cooperare consolidată numai atunci când Uniunea însăși este competentă pentru a acționa în domeniul vizat de această cooperare.
- 168 Or, rezultă din cuprinsul punctelor 64-66 din prezenta hotărâre că dispozițiile tratatelor pe care se întemeiază Uniunea nu conferă acesteia o competență specifică pentru a institui un mecanism permanent de stabilitate precum MES.
- 169 În aceste condiții, articolul 20 TUE nu se opune încheierii între statele membre a căror monedă este euro a unui acord precum Tratatul MES, nici ratificării sale de către acestea.

ii) Cu privire la rolul atribuit Curții

- 170 Trebuie amintit că, în temeiul articolului 37 alineatul (2) din Tratatul MES, consiliul guvernatorilor statuează cu privire la orice litigiu dintre MES și unul dintre membrii săi sau dintre membri ai MES între ei, în legătură cu interpretarea și aplicarea acestui tratat, inclusiv orice litigiu privind compatibilitatea deciziilor adoptate de MES cu acest tratat. În temeiul alineatului (3) al aceluiași articol, în cazul în care un membru al MES contestă decizia menționată la alineatul (2), Curtea soluționează acest litigiu.
- 171 În această privință, trebuie constatat, în primul rând, că reiese din considerentul (16) al Tratatului MES că competența pe care Curtea trebuie să o exercite în temeiul articolului 37 alineatul (3) din Tratatul MES este întemeiată direct pe articolul 273 TFUE. Potrivit acestui ultim articol, Curtea este competentă să se pronunțe asupra oricărui diferend dintre statele membre în legătură cu obiectul tratatelor, în cazul în care este sesizată cu privire la acest diferend în temeiul unui compromis.
- 172 În al doilea rând, deși este adevărat că articolul 273 TFUE condiționează competența Curții de existența unui compromis, nimic nu se opune, având în vedere obiectivul urmărit de această dispoziție, ca un astfel de acord să fie dat în prealabil, prin referire la o întreagă categorie de diferende predefinite, în temeiul unei clauze, cum ar fi articolul 37 alineatul (3) din Tratatul MES.
- 173 În al treilea rând, diferendele supuse competenței Curții prezintă o legătură de conexitate cu obiectul tratatelor în sensul articolului 273 TFUE.
- 174 În această privință, trebuie să se arate că un litigiu legat de interpretarea sau de aplicarea Tratatului MES poate avea de asemenea ca obiect interpretarea sau aplicarea dispozițiilor de drept al Uniunii. Astfel, în temeiul articolului 13 alineatul (3) din acest tratat, protocolul de acord care este negociat cu statul membru care a solicitat un sprijin pentru stabilitate trebuie să fie pe deplin compatibil cu dreptul Uniunii și în special cu măsurile adoptate de Uniune în domeniul coordonării politicilor economice ale statelor membre. Condițiile cărora le este subordonată acordarea unui astfel de sprijin unui stat membru vor fi astfel, cel puțin în parte, determinate de dreptul Uniunii.
- 175 În al patrulea rând, este adevărat că articolul 273 TFUE condiționează competența Curții de prezența exclusivă a unor state membre în diferendul cu care este sesizată. Așadar, în măsura în care MES este compus exclusiv din state membre, un diferend în care MES este parte poate fi considerat un diferend între state membre în sensul articolului 273 TFUE.
- 176 În consecință, atribuirea unei competențe Curții prin articolul 37 alineatul (3) din Tratatul MES pentru interpretarea și aplicarea dispozițiilor acestui tratat îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 273 TFUE.
- 177 Rezultă din tot ce precedă că articolul 13 TUE nu se opune încheierii între statele membre a căror monedă este euro a unui acord precum Tratatul MES, nici ratificării sale de către acestea.

e) Cu privire la interpretarea principiului general al protecției jurisdicționale efective

- 178 Instanța de trimitere arată, referindu-se la un argument invocat de reclamantul din litigiul principal, că instituirea MES în afara ordinii juridice a Uniunii riscă să aibă ca efect sustragerea MES din domeniul de aplicare al cartei. Aceasta urmărește să afle dacă instituirea MES aduce astfel atingere articolului 47 din cartă, care garantează oricărei persoane o protecție jurisdicțională efectivă.
- 179 În această privință, trebuie amintit că, conform articolului 51 alineatul (1) din cartă, dispozițiile acesteia se adresează statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii. Potrivit alineatului (2) al aceluiași articol, cartă nu extinde domeniul de aplicare al dreptului Uniunii în afara

competențelor Uniunii, nu creează nicio competență sau sarcină nouă pentru Uniune și nu modifică competențele și sarcinile stabilite de tratate. Astfel, Curtea este chemată să interpreteze, în lumina cartei, dreptul Uniunii în limitele competențelor atribuite acesteia (a se vedea Hotărârea din 5 octombrie 2010, *McB.*, C-400/10 PPU, Rep., p. I-8965, punctul 51, precum și Hotărârea din 15 noiembrie 2011, *Dereci și alții*, C-256/11, Rep., p. I-11315, punctul 71).

180 Or, este necesar să se arate că statele membre nu pun în aplicare dreptul Uniunii, în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă, atunci când instituie un mecanism de stabilitate precum MES, pentru instituirea căruia, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 105 din prezenta hotărâre, Tratatul UE și FUE nu atribuie nicio competență specifică Uniunii.

181 Rezultă din ceea ce precedă că principiul general al protecției jurisdicționale efective nu se opune încheierii între statele membre a căror monedă este euro a unui acord precum Tratatul MES, nici ratificării sale de către acestea.

182 În aceste condiții, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 4 alineatul (3) TUE, articolul 13 TUE, articolul 2 alineatul (3) TFUE, articolul 3 alineatul (1) litera (c) și alineatul (2) TFUE și articolele 119 TFUE-123 TFUE și 125 TFUE-127 TFUE, precum și principiul general al protecției jurisdicționale efective nu se opun încheierii între statele membre a căror monedă este euro a unui acord precum Tratatul MES, nici ratificării sale de către aceste state membre.

C – Cu privire la a treia întrebare

183 Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă statele membre pot încheia și ratifica Tratatul MES înainte de intrarea în vigoare a Deciziei 2011/199.

184 În această privință, trebuie amintit că modificarea articolului 136 TFUE prin articolul 1 din Decizia 2011/199 nu face decât să confirme existența unei competențe a statelor membre (a se vedea punctele 68, 72 și 109 din prezenta hotărâre). Această decizie nu atribuie astfel nicio competență nouă statelor membre.

185 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că dreptul unui stat membru de a încheia și de a ratifica Tratatul MES nu este condiționat de intrarea în vigoare a Deciziei 2011/199.

IV – Cu privire la cheltuielile de judecată

186 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Adunare plenară) declară:

- 1) **Examinarea primei întrebări nu a revelat niciun element de natură să afecteze validitatea Deciziei 2011/199/UE a Consiliului European din 25 martie 2011 de modificare a articolului 136 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene cu privire la un mecanism de stabilitate pentru statele membre a căror monedă este euro.**
- 2) **Articolul 4 alineatul (3) TUE, articolul 13 TUE, articolul 2 alineatul (3) TFUE, articolul 3 alineatul (1) litera (c) și alineatul (2) TFUE și articolele 119 TFUE-123 TFUE și 125 TFUE-127 TFUE, precum și principiul general al protecției jurisdicționale efective nu se opun încheierii între statele membre a căror monedă este euro a unui acord precum**

Tratatul de instituire a mecanismului european de stabilitate între Regatul Belgiei, Republica Federală Germania, Republica Estonia, Irlanda, Republica Elenă, Regatul Spaniei, Republica Franceză, Republica Italiană, Republica Cipru, Marele Ducat al Luxemburgului, Malta, Regatul Țărilor de Jos, Republica Austria, Republica Portugheză, Republica Slovenia, Republica Slovacă și Republica Finlanda, încheiat la Bruxelles la 2 februarie 2012, nici ratificării sale de către aceste state membre.

- 3) Dreptul unui stat membru de a încheia și de a ratifica tratatul menționat nu este condiționat de intrarea în vigoare a Deciziei 2011/199.**

Semnături